

**2008 MALÎ YILI MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE
KANUNU TASARISI İLE 2006 MALÎ YILI MERKEZİ YÖNETİM KESİNHESAP KANUNU
TASARISI'NIN PLAN VE BÜTÇE
KOMİSYONU GÖRÜŞME
TUTANAKLARI**

BAŞKAN: Sait AÇBA (Afyonkarahisar)
BAŞKANVEKİLİ: Mehmet Altan KARAPAŞAOĞLU (Bursa)
SÖZCÜ : Hasan Fehmi KINAY(Kütahya)
KÂTİP : Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

-----O-----

30.10.2007

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ

Bütçe ve Kesinhesap Kanunu Tasarılarının Tümü Üzerinde Görüşmeler

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.10

BAŞKAN : Sait AÇBA (Afyonkarahisar)
BAŞKAN VEKİLİ : Mehmet Altan KARAPAŞAOĞLU (Bursa)
SÖZCÜ : Hasan Fehmi KINAY (Kütahya)
KÂTİP : Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

-----0-----

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli Maliye Bakanımız, Maliye Bakanlığımızın değerli temsilcileri, diğer kamu kurum ve kuruluşlarımızın değerli temsilcileri, basınımızın ve televizyonlarımızın değerli temsilcileri; hepinizi Başkanlık Divanı adına saygıyla selamlıyorum.

İkinci Birleşimi açıyorum.

Gündemimizde Bütçe ve Kesin Hesap Kanun Tasarılarının tümü üzerindeki görüşmeler yer almaktadır.

Görüşmelere başlamadan önce bir konuda dikkatinizi çekmek istiyorum. Tabii, Komisyonumuzdaki programın çok yoğun olması nedeniyle, çoğu zaman Komisyon salonu oldukça sıkıntılı olmakta, dolayısıyla, ayakta kalan arkadaşlarımız bulunmakta çeşitli kurumlardan, basın mensuplarımız da kendilerine ayrılan yerlerin dışında oturmaktalar. Onun için, basın mensuplarımızın kendilerine ayrılan yerde oturmalarını rica ediyoruz. Ayrıca, ayakta kalan hiçbir kurum temsilcisi olmaması gerekiyor. Ayakta kalanların da salon dışında bulunmalarını istihham ediyoruz.

Şimdi, Bütçe ve Kesin Hesap Kanun Tasarılarının tümü üzerindeki görüşmeleri açıyorum.

Arkadaşlarımız söz taleplerini butona basmak suretiyle alabilirler.

İlk söz talebi, Sayın Hamzaçebi'nin.

Sayın Hamzaçebi, süreniz yirmi dakika.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, bürokrasinin değerli mensupları; öncelikle, yeni yasama döneminin bu ilk toplantısıyla başlayan Plan ve Bütçe Komisyonu çalışmalarının hayırlı olmasını diliyorum.

Yine, dün kutladığımız Cumhuriyet Bayramı nedeniyle, ben de, bugün de olsa, Cumhuriyetimizin 84'üncü yılını kutluyorum.

Değerli arkadaşlar, görüşeeceğimiz 2008 Yılı Bütçesi Adalet ve Kalkınma Partisi Hükûmetlerinin altıncı bütçesi olmaktadır. Başlangıçtaki geçici bütçeyi saymazsak bu altıncı bütçedir ve Türkiye 2000 yılından bu yana da IMF destekli olarak bir istikrar programı uygulamaktadır. Bu programın ilk üç yılı 57'nci Hükûmet döneminde geçmiş, 2007 yılının da dahil olduğu son beş yılı ise Adalet ve Kalkınma Partisi döneminde geçmiştir. Bu yılın sona ermesiyle birlikte önümüzdeki yıl mayısına kadar belki sarkacak, ama, Türkiye IMF ile sekizinci yılını tamamlamış olacaktır.

Bunu çok kısaca değerlendirmek gerekiyor. Sekiz yıldır IMF destekli bir program uygulayan Türkiye bugün nerededir? Dünyada konjonktür neydi? Türkiye'ye bu nasıl yansımıştır? Bunu çok kısaca değerlendirmek gerekiyor diye düşünüyorum.

2001 Şubat krizinden sonra uygulamaya konulan güçlü ekonomiye geçiş programı 2001 ve 2002 yıllarında uygulandıktan sonra, AKP tarafından da aynen devralınmış ve o günden bu yana, 2002 sonundan bu yana, başlangıçtaki iki üç aylık bir tereddütten sonra, aynen devam ettirilmiştir.

Bu programın öncekinden en büyük farklılığı, hepimizin bildiği gibi kur rejimidir. Önceki programda öngörülebilir kur rejimi olarak ifade edebileceğimiz bir rejim varken, bu program onun yerine dalgalı kur rejimini esas almıştır. Dalgalı kur rejiminde programın iki önemli çıpası vardı. Bunlardan birincisi güçlü bir maliye politikasıyla desteklenen, böyle bir maliye politikasıyla sağlanmaya çalışılan, tutturulmaya çalışılan faiz dışı fazla kriteri. İkincisi de, Avrupa Birliğine Türkiye'nin tam üyelik süreci. Faiz dışı fazlada son iki yıldır, özellikle son iki yıldır önemli bir gevşeme olduğunu görüyoruz. Dolayısıyla, bu kriter programın çıpası olmaktan çıkmıştır. Yine, Avrupa Birliğiyle olan ilişkiler ise, Hükûmetin bu süreci, Avrupa Birliğiyle olan ilişkileri üyelik sürecini iyi yönetememiş olması nedeniyle bugünkü noktada topluma pozitif bir enerji vermenin ötesinde negatif enerji veren bir kırılma noktası hâline gelmiştir. Geldiğimiz noktada programın çıpasız kaldığını görüyoruz. Ne faiz dışı fazla ne de Avrupa Birliğine tam üyelik süreci bu programı sürükleyebilecek özelliğe sahip değildir.

Peki, bu dönemde Türkiye'nin sağladığı büyümeyi nasıl açıklayacağız, nasıl değerlendireceğiz? Bunun üzerinde durmak gerekiyor. Bu dönemde uluslararası piyasalarda yaşanan koşullar Hükûmetin en büyük şansı olmuştur. 2002 yılından bu yana uluslararası likiditenin dünyada olağanüstü ölçüde bollaşması. Amerika'daki FED faizlerinin indirimine paralel olarak bu likiditenin Türkiye'nin de dahil olduğu yükselmekte olan ekonomilere akması, AKP Hükûmetinin en büyük şansı olmuştur. 2000 yılına kadar yüzde 6,5 düzeyinde olan FED faizleri 97, 98 yıllarında uluslararası piyasalarda meydana gelen krizler –ki, Güneydoğu Asya ve Rusya krizleriydi bunlar- krizlerle birlikte 2001 yılındaki global terörizm endişesi, bunlar birleştiğinde 2001 yılında dünyada büyüme oranı süratle düşmüş, yüzde 2,5 seviyesine düşmüş, bu da, FED başta olmak üzere bütün gelişmiş ülke merkez bankalarını kalıcı bir resesyona, kalıcı bir krize karşı önlem almaya itmiştir. Bunun sonucunda faizler inmeye başlamış. 2003 yılında yüzde 1 gibi son kırk yılın en düşük seviyesine inmiştir. İşte, bu düşük faizler, bu likiditeyi Türkiye'ye de yöneltmiştir. Türkiye'nin dahil olduğu yükselmekte olan ekonomilere yöneltmiştir. Türkiye'nin bu dönemdeki en büyük şansı buydu. Yani, sıcak para yüksek faizlerle Türkiye'ye gelmiştir ve Türkiye gerek kamu finansmanında gerek kalkınmada, büyümede, cari açığın finansmanında ihtiyaç duyduğu fonları bu piyasalardan temin etmiştir. Bu nedenle Türkiye'deki büyümeyi, dünyadaki ve gelişmekte olan ülkelerdeki büyüme çerçevesinde ele almak gerekiyor.

2008 yılı programı biraz önce dağıtıldı. Dün akşam saatlerinde internette de vardı. Orada 2007 yılı büyüme oranlarını da gördüm. 2007 yılı büyüme oranlarını da dikkate aldığımızda, 2003-2007 yılları arasında, yani, beş yıllık bir süreçte dünyadaki büyüme ortalamasının yüzde 4,9 olduğunu görüyoruz. Bu oran gelişmiş ülkelerde yüzde 2,7

gelişmekte olan ülkelerde ise yüzde 7,6'dır. Türkiye'nin 2003-2007 aralığındaki büyüme oranı ise gelişmekte olan ülkelerin 1 puan altındadır, yüzde 6,6'dır. Esasen 2002'den itibaren yüksek büyüme oranlarıyla yola çıkan Türkiye, son yıllarda yüzde 5'lik bir büyüme sürecine girmiştir.

Şimdi, gelişmekte olan Asya ekonomilerine baktığımızda, Çin, Hindistan, buralarda büyüme oranının yüzde 9'larda olduğunu görüyoruz. Yani, Türkiye'deki büyüme diğer yükselen ekonomilerdeki büyümenin altında bir orana sahiptir. Biz, gerçekte daha yüksek bir büyümeyi yakalayabilecek bir ülkeyiz. Böyle bir programa, böyle bir potansiyele sahibiz. Böyle bir programa sahip olabilirdik, böyle bir potansiyelimiz var çünkü.

Tabii, uluslar arası piyasalardaki bu olumlu koşulların sonsuza dek sürmesi beklenemez. Bunun mutlaka bir gün sonu olacak. Nitekim, o ülkelerde bu faizler yükselmeye başlamış, en son eylül ayındaki indirim hariç, Amerika'daki FED faizi 5,25'e çıkmıştır. Son 50 puanlık indirim de, hepimizin bildiği Amerikan konut piyasasındaki dalgalanmalardan kaynaklanmıştır.

Biz, bu süreçte, 2006 yılında bu ekonomik programda bana göre ilk kırılmayı yaşadık. 2006 yılı Mayıs, Haziran ayındaki dalgalanma bizim için çok ciddi bir uyarıydı. Mayıs öncesinde, nisan sonunda Türkiye'de Hazinesinin iç borçlanma faizi yüzde 13,7 seviyesine inmişken, mayıs, haziran dalgalanmasıyla birlikte bu faizin yüzde 19, yüzde 20'lere çıktığını gördük, yüzde 20'leri aştığını gördük. Bugün yüzde 16'lara indi diye sevinilen bu Hazinesinin iç borçlanma faiz oranı, 2006 Mayıs öncesi yüzde 13,7'deydi. Yani, 2006 Nisan seviyesinden daha yüksek bir iç borç faiz oranına sahibiz. Bu çok ciddi bir uyarıdır. O zaman nedeni vergi olmayan böyle bir dalgalanmayı vergi önlemleriyle çözmeye çalıştık ve Merkez Bankasının para politikasıyla her şeyin hallolacağını düşündük ve işin maliye politikası tarafını son derece ihmal ettik. Maliye politikasıyla desteklenmeyen, güçlü bir maliye politikasıyla desteklenmeyen bir para politikasının, bir faiz politikasının sorunları çözmesi beklenemez. Biz para politikasına olduğundan fazla bir görev yükledik. Onun taşıyabileceğinden fazlasını Merkez Bankasının para politikasına yükledik ve hâlâ çözümü oralarda bekliyoruz. İşte, reel sektörün ilanlarından, bazı bakanların demeçlerine kadar herkes bir koro hâlinde Merkez Bankasını faiz indirimine davet ediyor. Ben, bu ilanlara, bu çağrılara saygı duyuyorum, ancak, bana göre bu ilanlar hedefini değiştirmeli, ilanların hedefi Hükümet olmalı. Hükümeti güçlü bir maliye politikası uygulamaya, güçlü bir bütçe politikası uygulamaya davet etmeli bence herkes. Güçlü bir maliye politikası yoksa, her şeyi faiz politikasından bekleyemeyiz. Aksi takdirde faiz indirimleri yoluyla ulaşmak istediğimiz sonuç bizim karşımıza çok daha büyük bir kaos, çok daha büyük bir kriz olarak çıkacaktır. 2006 Mayıs, Haziran dalgalanmasından, lütfen, Hükümet gerekli dersleri çıkarsın.

Böyle bir süreçte Sayın Başbakan 60'ncı Hükümet Programını Türkiye Büyük Millet Meclisine sundu. Programda bir cümle son derece dikkatimi çekti. Sayın Başbakan Programda şöyle diyor: "Temel hedefimiz Türkiye'yi "take-off"a kalkışa geçirerek daha güvenli bir hıza ve yüksekliğe taşımaktır." Sayın Başbakanın, Başbakan Sayın Tayip Erdoğan'ın 59'uncu Hükümet Programını Meclise sunduğunda da orada şöyle bir cümle yer alıyordu. Bu "take-off'un olduğu cümle olunca, benim aklıma o cümle geldi ve o cümleyi çıkardım, şimdi o cümleyi size okumak istiyorum. "AK Parti Birinci Hükümet Döneminde olduğu gibi, İkinci Hükümet döneminde de, yani, ikinci roketleme aşamasında da Türkiye'nin iç siyaset kutuplaşmalarıyla zaman kaybetmesine itibar etmeyecektir." Burada vurgulamak istediğim, bu cümlede "roketleme" cümlesidir. Şimdi, Sayın Başbakan, beş yıl önce iki kez roketleme yaptık diyor 58'inci ve 59'uncu Hükümetlerle. Şimdi 60'ncü Hükümette de roketlemeyi bir kenara bırakmış biz "take-off'a" geçeceğiz diyor. Sayın Başbakanın kafası karışık bence. Take-off'da mıyız? Yoksa roketlendik gidiyor muyuz? Aslında roket, mokat yoktu tabii. Eğer, mutlaka bir benzetme yapacaksak, bana göre bir dolmuşa bindik gidiyoruz.

İBRAHİM HASGÜR (İzmir) – Roketlendikten sonra take-off olur.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Roketlendikten sonra take-off mu olur?

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) – Sonra dolmuşa bineriz. Yalnız, dolduruşa gelmemek lazım, dolmuşa bineriz de.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Şimdi, take-off'un tartışmasına girmeyelim.

İBRAHİM HASGÜR (İzmir) – Bunlar kısır tartışmalar zaten. Roketlemeymiş, take-off muş...

GÜROL ERGİN (Muğla) – Bir kere Türkçe konuşalım. Take-off, make-off nedir yani? Yakışıyor mu bu? Biz de yabancı dil biliyoruz.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Sayın Başbakan take-off'tan sonra kalkış diyor. Efendim, take-off bir İngilizce kelime ama bu bir teorinin adı. Rostow isimli bir iktisatçının take-off diye bir teorisi vardır. Sayın Başbakan o teoriden alıntı yapıyor, klasik bir İngilizce kelime kullanmıyor. İşte, gayri safi milli hasılda belli bir dönem bir iyileşme sağlarsanız, bu uçağın tekerleklerinin yerden kesilmesi gibidir, o iyileşme, sonraki iyileşmelerin, sonraki büyümelerin itici gücü olur. Uçak bir kere take-off'a gelip kalktıktan sonra uçak gider. Sayın Başbakan bunu diyor. Yani, diyor ki: Biz daha yeni kalkacağız, henüz kalkmadık, kalkacağız. Ee beş yıldır IMF Programı uyguluyorsunuz. Rostow'u ayrıca okumanızı da tavsiye ederim, taa 1950'lerde Türkiye take-off'a geçti diye Rostow yazar. Hatta, ilki 1938'dir, sonra Dünya Savaşı nedeniyle onu 1950 diye revize eder. Ama, herhalde Sayın Başbakana göre take-off'dayız. Neyse.

Şimdi, öte yandan, beş yıl önce Acil Eylem Planı yapıp, oradaki vaatlerini unutan Hükûmet, şimdi, Acil Eylem Planı yerine üç aylık eylem planı yapıp kamuoyunun karşısına çıktı, birtakım vaatlerde bulunuyor. Üç aylık eylem planını okudum. Diyor ki: Bazı kanunların yanında 21 tane yönetmelik, 7 tane tebliğ, 7 tane strateji belgesi ve 30 tane sözleşme, genelge gibi metinler çıkaracağız diyor. Roketlemeden take-off'a düşen ve take-off'u da gerçekleştirmek için genelge, tebliğ çıkarma sözü veren bir Hükûmet. Durum aslında trajikomiktir. Ekonomideki sorunları görmeyen bir Hükûmet anlayışımız var.

Hükûmete bakıyoruz, Hükûmette durum nedir diye? 2008 Bütçesini hazırlayan Hükûmetimize bakıyoruz. Hükûmetin bakanlarının her biri ayrı telden çalışıyor. Bir bakan diyor ki: İstihdam vergilerini yılbaşından itibaren 5 puan indireceğiz, sigorta primlerini. Hazineden Sorumlu Sayın Bakan çıkıyor diyor ki: Nereden çıktı bu indirim? Böyle bir indirimi yapamayız. Bütçe buna izin vermiyor. Zaten, eski indirimler de yanlış oldu." Eskiye de eleştiren bir Bakan var. Öte taraftan Hazineden Sorumlu Sayın Bakan faiz dışı fazlaya, program tanımlı faiz dışı fazla oranı 2007 yılı için yüzde 4'3 diyor. DPT bize rapor dağıttı ve DPT diyor ki: Hayır, 4,3 değil, 4,1. Sayın Maliye Bakanı 25'inde burada yapmış olduğu sunumda, 2006 yılı yıl sonu enflasyon oranını yüzde 6,5 olarak beklediğini söyledi. Merkez Bankasına bakıyoruz, bir gün sonra Merkez Bankası Başkanı kamuoyuna enflasyon raporunu açıklıyor, hayır diyor, 2006 yılı enflasyonunu biz 7,3 olarak bekliyoruz diyor. Şimdi, böyle bir tabloda bu bütçenin ciddiyeti kalır mı değerli arkadaşlar? Enflasyona ilişkin varsayımı, ana görevi fiyat istikrarını sağlamak olan Merkez Bankası bir günde bir raporla yüzde 6,5'ten yüzde 7,3'e tartışıyorsa, 2008 Bütçesinin bazı olan 2007 tamamen değişmiş demektir. Bu bütçenin tartışılabilir olma özelliği ortadan kalkmıştır değerli arkadaşlar. Merkez Bankası raporunda çok ilginç bir cümle var -16'ncı sayfadaki cümle- diyor ki: "Gelinen noktayı fiyat istikrarı olarak tanımlamak mümkün değildir." Bakın, kibar bir cümle değil. Gelinen nokta fiyat istikrarından henüz uzaktır veya henüz onu yakalayamadık değil. Mümkün değildir. Aslında Sayın Başbakanın take-off'a geçeceğiz cümlesiyle uyumlu. Yani, henüz daha fiyat istikrarını sağlayamadığımız için take-off'a geçmedi Türkiye ekonomisi. Ne diyor Merkez Bankası Başkanımız: "Çekirdek enflasyon göstergelerindeki olumlu gelişmelere rağmen, vergi ayarlamaları, enerji fiyatları, gıda fiyatları, yönetilen, yönlendirilen fiyat artışları gibi para politikasının kontrolü dışındaki

nedenlerden dolayı, biz, enflasyon hedefimizi, beklentimizi yukarı doğru revize ediyoruz. Bu, 6,7 ile 7,9 arasındadır” diyor 2007 yılı için. Bunun orta noktası 7,3’tür. Merkez Bankası bu raporda bir şey daha söylüyor: Erken yaptığımız faiz indirimi enflasyonun yükselme nedenlerinden birisidir, diyor. Bunu da bir saptama olarak buraya, komisyonun dikkatine sunuyorum.

Raporun son bölümünde de “Mali disiplin, güçlü bir maliye politikası” diyor Merkez Bankası. Şimdi, vergi yükünün giderek azaldığı, vergi gelirlerinin reel olarak azaldığı, vergi dışı gelirlerin azaldığı, sonuçta toplam bütçe gelirlerinin reel olarak azaldığı bir tabloda, faiz dışı fazlanın kalitesine vurgu yapan, güçlü bir maliye politikası arzu eden bir Merkez Bankası var, ama, buna cevap verebilecek bir Hükümet maalesef yok.

Değerli arkadaşlar, 2008 Bütçesinin bu tablosu gerçekte ilk işaretlerini 2006 yılında vermeye başlamıştı. 2006 yılı bütçe sonuçlarını Sayın Maliye Bakanımız çok iyi sonuçlar olarak kamuoyuna sunmuştu, açıklamıştı, 2007 Bütçesini görüşürken de burada yine bunları söylemişti. Biz, 2006 bütçesinin verilerinin, rakamlarının doğru olmadığını ifade etmiştik. Bunu bütçeye yazdığımız ayrışık oyda çok kapsamlı bir şekilde belirttik. Bu ayrışık oyu arzu eden üyelerimize şimdi yine dağıtabiliriz. Makyajlı bir bütçeydi, nitekim o makyaj 2007 yılında döküldü ve 2007 yılı bütçesinde gerçek durum ortaya çıktı.

2008 bütçesinin varsayımlarına bakıyorum. 2008 bütçesinde büyümenin 5,5 olması planlanıyor. Enflasyon yüzde 4 oranında...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Hamzaçebi, ek süre veriyorum.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Toparlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) - ...hedefleniyor. Bunu da, Merkez Bankası açıklamasında 4,1 olarak ifade etti değerli arkadaşlar, 2008 yılının enflasyonundaki beklentilerin orta noktasını 4,1 olarak ifade etmiştir, onu da ifade edeyim. Bu çerçevede büyümede 10 enflasyonda ise yüzde 38,5 oranında bir iyileşme beklenmektedir. Bunun bazı olan 2007 yılı bütçe tahminine göre de bütçe 14,9 milyar YTL, 2007 bütçesi, açık verecektir. Başlangıç hedefi 16,8 idi, onun bir miktar altında gerçekleşiyor. Ancak, vergi dışı gelirler içerisinde yer alan Telekom ve Zincirlikuyu’daki arsa satışı gibi gelirler ayıklandığında bu açık 19,6 milyar YTL’ye çıkmaktadır, onlar beklenmeyen gelirlerdi.

Şunu da sormak istiyorum: Ağustos ayında 2007 yılı bütçe açığını 8,8 milyar YTL olarak Maliye Bakanlığı revize etmişti. Ya bu nasıl bir revizeydi? Geldiğimiz noktada bunu Sayın Bakan nasıl açıklıyor? Onunla hiç ilgili olmayan sonuçlar var şu an karşımızda.

2008 bütçesine bakarsak, merkezî yönetim bütçe giderlerinin yüzde 9,6 oranında arttığını görüyoruz bir önceki yıla göre. Faiz harcamalarını bir kenara bırakırsak, faiz dışı harcamalardaki artış oranını 8,1 oranında görüyoruz. Bir kemer sıkma bütçesi olduğu anlaşılıyor bu çerçevede. Ancak, bütçe giderlerinin olağanüstü ölçüde baskılandığını ben görüyorum. Bütçe gideri baskı altına alınmak suretiyle, faiz dışı harcamaların artmasının önüne geçildiği anlaşılıyor. 2005 yılını alıyorum. 2006 yılı gerçekçi bir bütçe değildi; çünkü, faiz dışı harcamalar sonraki 2007’ye kaydırılmıştı. Esasen Merkez Bankası açıklamasında da görülüyor, 2007 yılındaki faiz dışı fazlasının tutmama nedenlerinden birisi olarak ötelenen harcamalar olarak ifade ediliyor hem Merkez Bankası açıklamasında hem Sayın Maliye Bakanının açıklamasında. Bu bir gerçeğin itirafı. 2005 yılıyla kıyaslırsak 2007 yılının faiz dışı harcamasını, 2005 yılının gayrisafi yurt içi hasılaya oranı yüzde 23,4’tür. 2007 yılının...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, Sayın Hamzaçebi...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Toparlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Şimdi, değerli arkadaşlar, ek olarak toplam beş dakika süre vereceğim arkadaşlarımıza, bitiremezlerse bir üç dakika, bir iki dakika ilave ediyorum, ondan sonra mikrofonu açmayacağım. İki dakika süreniz var.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Sayın Başkanım, usulle ilgili... Ben usul bölümünde söz almadım, usulle ilgili ifade edeceğim konular var.

BAŞKAN - Yani, usulle ilgili... Tümü üzerindeki görüşmelere geçtik artık.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Şimdi, yılın bu ilk bütçe toplantısında sizin alıştığımız toleransla başlayalım efendim.

BAŞKAN – Yani, alıştığımız tolerans...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Toparlıyorum efendim.

BAŞKAN – Bir beş dakika ilave yapıyoruz, yeterlidir. Bu kural hâline gelirse, biliyorsunuz, bütçeyi bitiremeyiz biz burada.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – İlk yılın bütçesidir. Bütçelerde, sizin toleransınızı biliyoruz.

BAŞKAN – Toleransımız var muhakkak. Aldığımız karar yirmi dakika, bir beş dakika ilave süre veriyoruz.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Benim usulle ilgili söyleyeceğim...

BAŞKAN – Ama baştan, yani, usulle ilgili taleplerinizi baştan alabilirdik.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Onu size içeride söyledim, usul bölümünde söz almayayım, bunu normal konuşma bölümünde ifade edeyim dedim.

BAŞKAN – Tabii, bir kurala bağlamamız gerekiyor. Yirmi dakika, artı beş dakika. Dolayısıyla, bütün arkadaşlara...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Toparlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – O zaman iki dakikalık sürede lütfen tamamlayın.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – İki dakika yetmez, usulle ilgili şeyim var Sayın Başkan.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) – Ben biraz az konuşurum Sayın Başkan, Akif Bey'e ilave edin.

BAŞKAN – Usulle ilgili daha sonra görüşünüzü iletirsiniz.

Buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – 2005 yılının faiz dışı giderlerinin gayrisafi yurt içi hasılaya oranı yüzde 23,4 2006 yılının yüzde 23,2 yani 2005 yılının bile altında bir faiz dışı harcama söz konusu. Sosyal güvenlik reformunun 2008 yılının Ocak'ında yürürlüğe girmeyeceğini anlıyorum ben bu rakamlardan ve sosyal güvenliğe yapılacak olan transferlerin boyutundan, sosyal güvenlik reformunu belki Hükümet yasalaştıracak ama yürürlüğünü yılbaşı olarak koymayacak diye düşünüyorum.

Personel giderlerindeki artışa bakıyorum, gayrisafi millî hasıla 2008'de 2007'ye göre 10,8 oranında artacakken personel giderlerindeki artışın bunun yarım puan altında olduğunu görüyorum, 10,3.

Sayın Bakan "Memura yüzde 2 artı yüzde 2 vereceğim." diyor. Bir de "Taban aylığına 10 YTL artış yaptım." diyor, yani memurun simiti de benden diyor Sayın Bakan. 10 YTL'yi, ben, işte, memurun aylık simit masrafı olarak alıyorum. Simit parası için memurlar teşekkür edecektir zannediyorum. Ben şunu öneriyorum: Mademki, gayrisafi millî hasıla 10,8 artıyor nominal olarak. 10,3 değil personel harcamalarını onu da 10, 8 olarak artıralım. Bir hesap yaptım, 2 milyon 200 bin kamu çalışanı olduğunu dikkate alırsak yuvarlak olarak, biz 1 memura ortalama 1,600 YTL bir ödeme daha yapabiliriz. Gelin bunu bütçenin maddelerini görüştüğümüz gün bir önergeyle bütçeye ekleyelim.

Tarımsal desteklemelerde 2007'ye göre düşüş var. 0,8 düzeyindedir gayrisafi hasılanın. Tarımsal desteklemeler...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, süreler tükeniyor çabuk.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Tamam, bitiyor Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Tamam. Üç dakika daha...

Toparlayınız.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – ...0,8 oranından 0,75'e düşmektedir.

Gelir tarafına gelmek istiyorum. Gelir tarafı önemli, gelir bütçesi üzerinde bunu detayıyla değerlendireceğiz. Ama, merkezî yönetim bütçesindeki bozulmanın esas nedeni gelir tarafındaki performansın düşmesi. Gelir tarafındaki performansın düşmesi derken, bunu gelir idaresinin yönetim kapasitesiyle ilişkili olarak söylemiyorum. Gelir İdaresi yasalar çerçevesinde kendisine verilen görevi en iyi şekilde yapar ve toplayabileceği verginin, gelirin maksimumunu toplar. Bugünde böyledir, bunda hiç tereddüdüm yok. O arkadaşlara çalışmalarından dolayı ancak teşekkür edilebilir. Ancak, vergi ve gelir politikalarına ilişkin politika kararları bağlamında olayı değerlendirdiğimizde, buradaki politikanın iyi olmadığı gözükmektedir. Biz vergideki bozulmanın nedenlerine baktığımızda, bu bozulmanın 2007 değil 2006'dan itibaren başladığını görüyoruz. Bir yandan 3,1 oranında faiz dışı fazla diyeceksiniz 2007 yılı için program tanımlı ve bunu 5,5'a çıkaracağınızı iddia edeceksiniz 2008 yılında. Bir taraftan da bunun gerektirdiği önlemleri ne harcama tarafında ne gelir tarafında göremeyeceğiz. Bu bütçe, o nedenle, aynen 2007'de olduğu gibi gerçekçi bir bütçe değildir.

Bakın, 2005 yılında bütçe gelirlerinin gayrisafi millî hasılaya oranı yüzde 31,4'tür. 2008 Bütçesiyle hedeflenen yüzde 28,5'tur. Sadece vergi gelirlerine baktığımızda 2005 yılında bu rakam yüzde 24,6'dır. 2005'te 23,9'a inmiştir bu, çok keskin bir düşüş var. 2007'de 2006'nın da altına düşmüştür, 23,4'e düşmüştür. 2008'de beklenen oran 23,9'dur. Yani, 2008 yılında vergi gelirlerinde biz reel olarak ancak 2006'yı yakalayabileceğiz. Hâlâ 2005 yılının gerisindeyiz. 2005 yılı vergi yükü oranı da 2000-2001 yılının vergi yükü oranına aşağı yukarı eşittir. Yani, Türkiye, toplaması gereken vergiyi toplamıyor. Buradaki vergi politikasının, ben, yanlış olduğu kanaatindeyim. Faiz dışı fazladaki 6,5'tan 5,5'a iniş, efendim, artık vatandaşımıza biraz daha refah sunalım.

Usul cümlelerimi söyleyip bitireceğim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet Sayın Hamzaçebi bir iki dakika daha ilave ediyorum, otuz dakika. Dolayısıyla bütün arkadaşlara aynı şeyi uygulayacağız, kullanmak isterlerse.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Topluma biraz daha refah verelim, refahtan biraz daha pay verelim kaygısından değil, toplanamayan verginin toplanamadığının itiraf edilmesinden kaynaklanmaktadır. 6,5'un 5,5'a inme nedeni budur. Şimdi Hazine'den sorumlu Sayın Bakanın, ben, çırpınmasını anlıyorum. İstihdam üzerindeki vergiler inmeli, doğru. Türkiye'nin bunu ihtiyacı var. Aslında Türkiye vergi indirimindeki öncelikleri iyi tartışmadı bence. Bunu ayrıntılarıyla konuşuruz, şimdi zamanınızı bununla almayım, ama şu an hâlâ biz 2005 yılının vergi yükünün gerisindeyiz, bunu ayrıntıları, ithal mal... Mesela, KDV'yi söyleyeyim ben size, ithalde alınan KDV'de ithalat hedefi geçmesine rağmen, kurun düşüşü nedeniyle oradaki vergi tahsilatı hedefin gerisinde kaldı. 2008 yılındaki kur hedefi tutacak mı? 1,300-1,037 gibi bir kur hedefi var. Eğer, bu, değerli TL politikası devam edecekse ithalde alınan KDV'deki hedef yine tutmayacak. Dâhilde alınan KDV'deki vergi esnekliği 0,30'a düşmüştür. KDV alarm veriyor, dâhilde alınan KDV alarm veriyor. Bunu tekrar söylüyorum, ben politika kararlarıyla ilişkilendiriyorum. Gelir İdaresinin performansı ile ilgili hiçbir olumsuz değerlendirmem yok.

Değerli arkadaşlar, sözlerimi bitirmeden, bu bütçenin ekleriyle ilgili usul anlamında bir iki değerlendirme yapmak istiyorum. Önceki yıl bütçelerinde bunu yapmıştım, hatta bütçenin tümü üzerindeki görüşmeler başlamadan usul hakkında söz alıp bunu yapmıştım. Bu sefer usul hakkında söz almadım, yani sanki bu bir alışkanlık hâline geldi de, muhalefet partisi sürekli bunu söylüyor anlamında bir olumsuz izlenim doğmasını diye, ama yine bu bağlamda birkaç eksiklik olduğunu görüyorum. O eleştirilerimizin Maliye tarafından kısmen dikkate alındığını görüyorum, o anlamda belki arkadaşlarımıza

teşekkür etmek gerekir. Ancak, birkaç konudaki eksiklik sürüyor: Mahalli idarelerin gelirleri konusunda bütçeye, 5018 sayılı yasaya göre, eklenmesi gereken belgeler eklenmemiştir. Hâlen mahalli idare gelirleri Devlet Planlama Teşkilatının tahminlerine dayalı olarak bütçede yer almaktadır. Artık, tahmini sona erdirmek gerekir. İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünde bunun kayıtlarının olduğunu düşünüyorum. İçişleri bütçesinde ben bunu birkaç kez söyledim, eski görevimden de hatırladığım için, DPT artık bu çağda, bu yılda tahminle emlak vergisi hasılatını bulmamalı. Türkiye’de de belediyelerde kayıt yok mu? Var. Mesela bu kayıtları almakta. İçişleri Bakanlığının bu konudaki çalışmasını iyi olmadığı anlaşılıyor. Maliyeyi bu yönden desteklemediği anlaşılıyor. Bunun eksik olduğunu söylemek istiyorum. Yapılması gereken, Devlet Planlama Teşkilatının bunu özellikle İçişleri Bakanlığından almak suretiyle Maliye Bakanlığına vermesidir. Yoksa hâlâ tahminle bunları bütçeye koymak doğru değil.

Döner sermayelerle ilgili, yine 5018 sayılı yasaya göre buna eklenmesi gereken tablolar, yine çok özet bir tablo olarak eklenmiş durumda. Sanıyorum, 2007 yılı sonuna kadar döner sermayelerle ilgili olarak bir yasal düzenleme yapılması nedeniyle belki bunun son kez olacak bir durum olduğunu düşünmüş olabilir Maliye Bakanlığı. Ama bunu tekrar söylüyorum ki, umarım bu son kez olur. Bir dahaki yıl bütçeleri 5018 sayılı yasanın tanımladığı şekilde buraya düzgün gelir.

Konuşmamı burada özetleyerek bitiriyorum Sayın Başkan.

Toleransınıza teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Teşekkürler.

.....

.....

BAŞKAN – Evet, Sayın Hamzaçebi.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben konuşmamda değinemediğim bir konuya değinerek kısa bir değerlendirme yaparak ona yönelik olmak üzere Sayın Bakana bir soru sormak istiyorum, Sayın Bakanın konuşmasından da bir alıntı yapmak istiyorum bu çerçevede.

Şimdi, 2003-2007 yılı döneminde Türkiye kümülatif olarak yüzde 40’a yakın oranda büyümüş, yüzde 39,3. Bu dönemde istihdamdaki artış oranı yüzde 7,2’dir. Yani, büyümenin yaklaşık yüzde 20’si oranında büyüme bir istihdam yaratabilmiş. 1989-2002 döneminde, ekonomi ortalama yüzde 3,4 oranında büyümüş, oysa 2003-2007 döneminde ortalama yüzde 6,97’dir büyüme. Yani, onun yarısı oranında bir büyümeyi, yıllık ortalama olarak 1989-2002’de gerçekleştirmiş olmamıza rağmen, o dönemde yıllık ortalama istihdamdaki artış yüzde 1,4’tür. Burada büyümenin istihdama katkısı yüzde 41 oranındadır. Yani, AKP’nin hükümet ettiği dönemin 2 katı oranda büyümeye katkı söz konusudur, birinci nokta bu. Bu dönemin istihdamının büyüme yaratmadığına ilişkin bir konudur ve bu çerçevede şunu sormak istiyorum Sayın Bakana. Bu, benim aklıma şu ihtimalleri getiriyor, acaba Sayın Bakan da öyle mi düşünüyor? Birincisi, Türkiye’de millî gelir hesapları yanlış olabilir -yanlıştır demiyorum, olabilir- yani Türkiye yüzde 7 oranında büyüyor gözükürken belki de büyüme yüzde 4-5 düzeyindedir, bir ihtimal bu olabilir. İkinci ihtimal, Türkiye ara ve girdi malı ithalatında olağanüstü ölçüde bir artış göstermiştir, ithalatın kompozisyonu 2002’ye oranla bu çerçevede değişmiş, miktar ve rakam olarak da bunlar büyümüştür, bu, Türkiye’de istihdamı önlemektedir. Yine, bu rakamların akla getirdiği bir husus da Türkiye’de büyümenin emek ve sermaye arasındaki bölüşümünde sermaye lehine bir gelişmenin olduğudur, yüzde 20 oranında emek, yüzde 80 oranında sermaye lehine bir gelişme veya durum olduğunu gösteriyor, bu da TÜİK’in millî gelir hesaplarının tartışılabilir olduğunu gösteriyor. Sayın Bakan acaba bu konularda ne düşünüyor?

Yine, işsizlikle ilgili ikinci sorum şu: Sayın Bakan konuşma metninde şöyle bir cümle kullanmış aynen okuyorum: “2000 yılından sonra ilk kez işsizlik oranında düşüş

sağladık. 2005 ve 2006 yıllarında da istihdam konusundaki gelişmelerin devam ettiğini hep beraber görüyoruz. İşsizlik oranı 2006 yılında yüzde 9,9 olarak gerçekleşirken işsiz sayısı yüzde 2,9 azaldı. Böylece 2002 yılından günümüze kadar nüfusumuzda meydana gelen 5 milyon kişilik artışa rağmen yeni işsiz oluşturulmadığı gibi, devralınan işsiz sayısı azaltıldı.”

Biliyorsunuz işsiz sayısını, istihdam oranını, işsizlik oranını iş gücüne katılma oranıyla birlikte değerlendirmek gerekir. Bu oranı ihmal ederek yaptığımız değerlendirmeler daima eksik kalır. İş gücüne katılma oranına baktığımızda, 2002 yılındaki iş gücüne katılma oranının yüzde 49,6’dır iş gücüne katılma oranı. Oysa, 2007 yılı için Sayın Bakanın bize verdiği iş gücüne katılma oranı yüzde 48,2’dir. Yani, bir yandan nüfus artıyor, artan nüfusa rağmen insanlar çalışmak istemiyor, iş gücüne katılmıyor. Böyle bir tabloyla karşılaşıyoruz. Birçok arkadaşımız, TÜİK istatistiklerinde yer alan, çalışmaya hazır olduğu hâlde iş bulamayan kitleyi verdi. Bunlar hazır ama işsiz rakamı içinde gözükmüyor, çünkü iş aramıyorlar. İşin öbür boyutu da budur. Nüfus artıyor ama insanlar iş gücü içerisinde yer almıyor. Sayın Bakanın rakamlarını bu çerçevede değerlendirirsek yani 2002 yılındaki yüzde 49,6’lık iş gücüne katılma oranını 2007 yılında da var sayarsak, 48,2 yerine 2002’nin iş gücüne katılma oranını esas alırsak, iş gücüne aşağı yukarı -işsiz sayısına- 1 milyon 200 bin civarında bir ilave daha yapmak gerekir Sayın Bakanım. Bu durumda sizin konuşmanızda verdiğiniz bütün rakamlar altüst olur. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkürler.